15. 8. 2007

ID: 49703

Hodnocení důkazů

Hodnocení důkazů je prvořadým právem soudu nalézacího a soudy vyšších stupňů do tohoto mohou vstupovat pouze za zákonem daných vymezených podmínek. Toto právo nalézacího soudu je zároveň spojeno s povinností řádně a přesvědčivě své hodnocení též popsat a zdůvodnit, tak aby nevzbuzovalo pochybnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 173/2006, ze dne 27.2. 2007)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného Š. V., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 6 To 132/2006, vydaného ve věci vedené u Okresního soudu v Bruntále pod sp. zn. 4 T 208/2005 a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 6 To 132/2006, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím v ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. v neprospěch obviněného Š. V. Napadené usnesení se zrušuje, dále se zrušuje rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 3. 1. 2006, sp. zn. 4 T 208/2005, ve výroku o vině pod bodem 1) a ve výroku o trestu. Zrušují se též všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí, resp. jejich části, obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu v Bruntále se přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Bruntálu ze dne 3. 1. 2006, sp. zn. 4 T 208/2005 byl obviněný Š. V. uznán vinným v bodě 1) trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 23. 8. 2005 v nočních hodinách z rodinného domu v R., okres B., odcizil A. K. částku 23.000,- Kč, kterou zčásti utratil pro svoji potřebu a v bodě 2) trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 29. 8. 2005 po 12. hodině po předchozím požití alkoholických nápojů, po místních komunikacích obce R., okres B., řídil osobní automobil škoda 105, přestože rozhodnutím Městského úřadu v Bruntálu, odboru dopravy a silničního hospodářství, ze dne 29. 1. 2004, č. j. ODSH-11746/2003, ev. č. 870, mu byl mimo jiné uložen zákaz řízení motorových vozidel na dobu 18 měsíců, počínaje dnem právní moci, která nastala dne 7. 4. 2004.

Za to byl obviněný Š. V. odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. a § 45 odst. 1, 2 tr. zák. a § 45a odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu obecně prospěšných prací ve výměře 220 hodin. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu v trvání 3 let.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný odvolání, které napadalo rozhodnutí soudu prvního stupně výhradně v bodu ad 1) výroku o vině, tj. pokud jde o trestný čin krádeže. Výrok o vině ohledně výroku o vině pod bodem ad 2), tj. o trestném činu maření výkonu úředního rozhodnutí napaden nebyl. Toto odvolání projednal Krajský soud v Ostravě ve veřejném zasedání konaném dne 11. 5. 2006 a usnesením sp. zn. 6 To 132/2006 rozhodl tak, že podané odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl.

Podle § 266 odst. 1, 2 tr. ř. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 6 To 132/2006 podal ministr spravedlnosti k Nejvyššímu soudu stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného Š. V.

V odůvodnění svého podání stěžovatel poukázal, že trestného činu krádeže se obviněný měl dopustit tím, že dne 23. 8. 2005 v nočních hodinách z rodinného domu v obci R. odcizil A. K. částku 23.000,- Kč, kterou použil zčásti pro svou potřebu. Takový popis skutku však neodpovídá objektivnímu zjištění, neboť ze spisu plyne, že osoba uváděná jako poškozený, v odpoledních hodinách dne 23. 8. 2005 zemřela a nemohla být tedy vlastníkem částky uváděné ve výroku rozsudku. Tento závěr lze učinit na základě ustanovení § 7 odst. 2 obč. zák., podle kterého způsobilost mít práva a povinnosti, tedy být i subjektem vlastnického práva zaniká smrtí. Jelikož A. K. v době, kdy se obviněný zmocnil peněz, již nebyl naživu, nebyl jejich vlastníkem a nemůže figurovat v trestním řízení jako poškozený. Soud

prvního stupně a návazně soud odvolací, této stěžejní otázce nevěnovaly pozornost a otázku, kdo je ve věci poškozeným, vyřešily v rozporu se zákonem.

Ministr spravedlnosti cituje ustanovení § 460 odst. 1 obč. zák. a dovozuje z něj, že v daném případě mělo být zjišťováno, kdo je dědicem po zůstaviteli A. K. či zda dědictví připadne státu podle ustanovení o odúmrti. Dědické řízení nebylo v době rozhodování v trestní věci obviněného skončeno a trestní soud měl tuto otázku řešit jako otázku předběžnou. Z obsahu trestního spisu a ze sdělení Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 11. 2006, sp. zn. 0 D 807/2005 se totiž mimo jiné podává, že obviněný žil s A. K. delší dobu v jeho domě a vedli společnou domácnost. Za situace, kdy v dědickém řízení nefigurují jiné osoby, které by přicházely v úvahu jako dědicové, není vyloučeno, že obviněný může splňovat podmínky § 474 odst. 1 obč. zák. V tomto smyslu již učinil obviněný Š. V. příslušné kroky, když prostřednictvím svého právního zástupce podal u Okresního soudu v Bruntále žalobu na určení, že je dědicem po zůstaviteli A. K.. Toto řízení je u označeného soudu vedeno po sp. zn. 10 C 253/2006. Pokud by bylo soudem potvrzeno, že obviněný má postavení zákonného dědice po zůstaviteli, byl by paradoxně odsouzen za přisvojení si své vlastní věci, což by bylo v rozporu s ustanovením § 247 tr. zák.

Soud nalézací tak v předmětné trestní věci podle stěžovatele nevěnoval pozornost specifikaci osoby poškozeného, nevyčkal rozhodnutí soudu v této otázce, ani ji neřešil jako otázku předběžnou v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 tr. ř. Neprovedl v tomto směru všechny potřebné důkazy, které by zejména přispěly k objasnění postavení obviněného jako případného dědice, případně by objektivizovaly existenci zákonných podmínek § 462 odst. 1 obč. zák., tj. pro připadnutí dědictví státu. Na základě nedostatečně provedeného dokazování a nesprávného vyhodnocení jeho výsledků, tedy postupu v rozporu s ust. § 2 odst. 5, 6 tr ř., nalézací soud v bodě 1. rozsudku posoudil jednání obviněného jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. Navíc nedostatečná pozornost byla věnována i výši částky, která měla představovat vzniklou škodu. Soud se vůbec nezabýval obhajobou obviněného, že v částce, která byla u něho zajištěna policií, měl i své peníze, které dne 25. 8. 2005 vyhrál, což doložil i potvrzením herny. Omezil se pouze na konstatování, že obviněný takové doklady předložil avšak nezdůvodnil, proč k této skutečnosti nepřihlédl při posuzování výše údajné škody. Odvolací soud pak nepostupoval důsledně podle ust. § 254 odst. 1 tr. ř., neboť skutku popsanému v bodě 1. rozsudku nevěnoval dostatečnou pozornost a postup soudu prvního stupně fakticky paušálně označil za správný. Ohledně bodu 1. bylo přitom na místě zrušení rozsudku soudu prvního stupně v uvedeném výroku o vině, jakož i ve výroku o trestu a vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

V závěru stížnosti pro porušení zákona proto ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 6 To 132/2006 byl porušen zákon v neprospěch obviněného Š. V., a to v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Dále navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil, včetně všech dalších rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazujících, pokud vzhledem k této změně pozbyla podkladu, a následně aby podle § 270 odst. 1 tr. ř. věc přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k následujícím zjištěním a závěrům.

Z rozsudku Okresního soudu v Bruntálu ze dne 3. 1. 2006, sp. zn. 4 T 208/2005 se podává, že obviněný vnikl v nočních hodinách dne 23. 8. 2005 do domu v obci R., jehož vlastníkem byl před svou smrtí A. K., a odcizil zde částku 23 000,- Kč. Jako poškozený – okradený je soudem označen zesnulý vlastník domu A. K.

Z úředních záznamů policie (viz např. č. l. 41, 120, 123, 125), výslechu obviněného (č. l. 85 a násl.) i na základě výpovědí dalších osob nacházejících se toho dne na místě samém je zcela nepochybné, že A. K. zemřel v odpoledních hodinách dne 23. 8. 2005. Okolo 17. hod, kdy na místo úmrtí dorazili příslušníci OOK SKPV Bruntál, byl již mrtev.

Z výpovědi obviněného Š. V. obsažené na č. l. 88 a 176 a násl., je zřejmé, že do domu vnikl v nočních hodinách ze dne 23. 8. 2005 na 24. 8. 2005. To je podpořeno rovněž výpovědí svědka V. Š., souseda zesnulého A. K. (č. l. 177 str. 2), který uvedl, že téže noci viděl svítit v domku ve 20 hodin světlo a domníval, že je v domě přítomen obviněný V. Dále pak výpovědí hostinské D. B., která prohlásila, že dne 23. 8. 2005 kolem 20. hod přišel Š. V., tj. v době po úmrtí A. K., do místního hostince v R. na křižovatce, objednal si 1 pivo a za půl hodiny odešel. Vrátil se kolem 21. hod, dal si opět 1 pivo, koupil si cigarety a kolem 21.30 hod opět odešel. Útratu platil drobnými penězi, které hledal po kapsách. Následující den 24. 8. 2005 byl opět v místním hostinci R., avšak měl u sebe papírové bankovky nominální hodnoty 1000,- Kč (viz č. l. 129).

Obviněný v hlavním líčení konaném dne 24. 11. 2005 vypověděl, že bydlel u zesnulého K. déle jak jeden rok, a peníze, které vzal v noci ze dne 23. 8. na 24. 8. 2005 byly peníze, které používali. Měl také týden před výplatou peníze, přičemž nějaké peníze byly jeho i zesnulého (č. l. 176 str. 2). Pokud u zesnulého A. K. obviněný bydlel, nakupoval obviněný. Z výplaty obviněného nakoupili konzervy a pití. V L. se nechalo asi 1.200,- Kč (č. l. 177). Z přípisu obchodní společnosti E., s.r.o. zaměstnavatele obviněného bylo zjištěno, že obviněný naposledy převzal mzdu dne 15. 8. 2005 a to ve výši 9 964,- Kč (č. l. 142).

V písemném odůvodnění odvolání (č. l. 194) obviněný uvedl, že u zesnulého A. K. bydlel od 19. 8. 2002. Nebydlel u něj načerno, ale na přání zesnulého a fakticky spolu vedli společnou domácnost. Protože měli společnou domácnost, obviněný nesledoval podrobně, co utrácí on a co A. K., protože netrpěli nedostatkem. Obviněný měl pravidelný příjem a rovněž doklady o výhrách v herně. Svědkové J. S. a K. P., oba příslušníci Policie ČR ohledně osoby obviněného Š. V. v hlavním líčení konaném dne 24. 11. 2005 potvrdili, že obviněný bydlel u zesnulého (č. l. 178).

Z návrhu podaného obviněným dne 27. 6. 2006 Okresnímu soudu v Bruntále, doplněného dne 26. 10. 2006, Nejvyšší soud zjistil, že výše uvedeného data bylo u jmenovaného soudu zahájeno řízení o určení, že žalobce tj. Š. V. je dědicem po zůstaviteli A. K. a žalobce v podaném návrhu tvrdí, že splňuje podmínky ustanovení § 475 odst. 1 obč. zák., neboť se zůstavitelem žil po dobu delší jednoho roku ve společné domácnosti a pečoval o společnou domácnost zůstavitele. Ke splnění povinnosti důkazní pak navrhuje důkaz spisovými materiály včetně spisu vedeného v trestním řízení a svědeckými výpověďmi skupiny tam jmenovaných fyzických osob. Dané dědické řízení je vedeno u jmenovaného soudu pod sp. zn. 10 C 253/2006.

Z přípisu Okresního soudu v Bruntále ze dne 6. 11. 2006, sp. zn. 0 D 807/2005 vyplývá, že dědické řízení po zůstaviteli A. K. bylo přerušeno do doby, než bude rozhodnuto o návrhu Š. V., že je dědicem po zůstaviteli A. K. Řízení o návrhu na určení vedeném pod sp. zn. 10 C 253/2006 není skončeno. Ze záznamu ze dne 13. 11. 2006 učiněného u Okresního soudu Bruntál plyne, že v dědickém řízení po zůstaviteli nefigurují kromě obviněného Š. V. žádní jiní potenciální dědicové. Z informace z katastru nemovitostí opatřené Nejvyšším soudem v řízení o stížnosti pro porušení zákona bylo zjištěno, že na listu vlastnictví č. 202 vedeném pro obec a katastrální území R. je podle stavu platnému ke dni 22. 1. 2007 dosud zapsán jako výlučný vlastník domu čp. 54, postaveného na pozemku č. parc. st. 140 a pozemku č. parc. st. 140, zesnulý A. K. a není zde obsažena informace o tom, že by právní vztah k nemovitosti byl dotčen změnou, tedy neprobíhá zápis nové osoby.

Z rozsudku nalézacího soudu ze dne 3. 1. 2006, sp. zn. 4 T 208/2005 se podává, že obviněný odcizil z domu částku 23.000,- Kč. Z protokolu o zadržení podezřelé osoby plyne, že obviněný měl u sebe v okamžiku zadržení částku 10.275,- Kč (č. l. 8). Z příjmového pokladního dokladu č. 205292 ze dne 25. 8. 2005 vystaveného Pohřebním ústavem F. K., s.r.o. je nepochybné, že obviněný uhradil uvedeného dne na obstarání pohřbu částku 12.644,- Kč (č. l. 15). V přípravném líčení se obviněný k odcizení uváděné částky doznával, v hlavním líčení konaném dne 24. 11. 2005 pak uvedl, že doznání učinil z důvodu, že když byl zadržen, vyšetřovatel mu dal do ruky papír a že pokud nebude vypovídat, jak chtějí, tak bude ve vazbě. Vyšetřovatel podle obviněného věděl, že obviněný potřebuje zařídit pohřeb a vykopat hrob. Proto obviněný podepsal vyšetřovateli částku 23.000,- Kč. (č. l. 176 str. 2). Dále pak v hlavním líčení uvedl, že vyhrál v herně minimálně 5 000,- Kč (podle výherních kuponů 7 600,- Kč), že v herně zůstal až do rána a utratil tam asi 3 000,- Kč. V tomto musí spoléhat na výpověď obsluhy herny (byl ve stavu opilosti), neboť následující den ráno ho svědkyně Š. B. zaměstnankyně Pohřebního ústavu F. K. , s. r.o. poslala „ do háje, že má 3 promile“ (č. l. 177).

Z výpovědi zaměstnance herny W. v B., kterou provozuje obchodní společnost G. P., s.r.o. M. T. (č. l. 130) doložené výherními kupony je patrné, že obviněný v noci ze dne 24. 8. na 25. 8. 2005 pobýval v B. v uvedené herně, kdy zde hrál na hracích automatech a vyhrál zde dvakrát, nejprve částku 3 600,- Kč (č. l. 132) a poté částku 4 000,- Kč (č. l. 133) tj. celkem částku 7 600,- Kč. Z výpovědi svědka T. dále vyplývá, že obviněný strávil celou noc hraním u hracích automatů, přičemž byl značně opilý. Obviněný neustále počítal u pultu peníze. Mohlo to být kolem 20 000 – 25 000,- Kč. Vyhrál 2x větší výhru a to nad 3 000,- Kč. Jakou částku obviněný prohrál, z výpovědi svědka T. nevyplývá. Obviněný dále uvedl, že pro svou potřebu použil z peněz, které vzal v domě zesnulého A. K., jen minimálně, uhradil z nich alkoholické nápoje a jízdy taxislužbou, s čímž by podle jeho názoru zesnulý A. K. souhlasil (č. l. 90). Platbu taxislužby potvrzuje ve výpovědi svědek Z. Č., který uvedl, že dne 24. 8. 2005 byl dopoledne v restauraci U D. v B., kdy se spolu nebavili, pouze mu V. vrátil dluh 200,- Kč. Jinak obviněný hrál automaty a svědek si ho nevšímal. Č. chtěl jet do R. taxislužbou a V., když to zjistil, chtěl jet také a proto přispěl na taxislužbu Č. 100,- Kč (č. l. 130). Dále z výpovědi obviněného vyplývá, že když následně opět jel dne 24. 8. 2005 do B. taxislužbou, platil rovných 200,- Kč.

Svědkyně S. V. dne 5. 9. 2005 vypověděla, že dne 24. 8. 2005 jela se svým vozem z B. a na křižovatce viděla obviněného Š. V. Proto, že ho dobře zná a věděla, že předchozího dne byl u toho, když zemřel soused K., zajela

vozem k němu a ptala se ho na K. Přitom uviděla v jeho ruce bankovky, podle ní to byla eura. Zeptala se ho, odkud je má, jestli je náhodou nevzal K. Obviněný odpověděl, že ne, že je má již delší dobu. Potom potkala svého bratra J. V., a ten jí měl říct, že téhož dne si u něj chtěl obviněný uschovat 100 euro, ale on s tím nesouhlasil. (č. l. 105). K tomu byl vyslechnut bratr svědkyně J. V., který uvedl, že o tom, že by měl obviněný po smrti K. euro, nic neví, neviděl je u něho, ani si obviněný u něj žádné euro neschoval (č. l. 105). V hlavním líčení konaném dne 3. 1. 2006 pak svědkyně V. uvedla, že obviněný V. měl v ruce peníze a svědkyně se ho ptala, odkud je má a obviněný říkal, že jsou to jeho peníze. Neví, kolik to bylo peněz, nepočítali to, ani neví, jaké to byly bankovky. Všimla si, že to nebyla česká měna, byly to marky nebo eura, ty eura to byly určitě. Nedokáže odhadnout, kolik toho bylo (č. l. 182 str. 2).

Obviněný k tomu vypověděl, že dne 24. 8. 2005 stopoval ve stavu opilosti na křižovatce dole v R., kde zastavil svědkyni S. V. a chtěl po ní, aby ho vzala do B., že jí klidně zaplatí i v euro, přičemž v ruce měl svazek peněz z domu č.p. 54, ale byly to peníze české. Svědkyně jej odmítla svézt a potom dělala drby. Dále vypověděl, že „toho v opici navykládal více“ a lidé pak dělají drby. Na přímý dotaz policejního orgánu, zda po smrti disponoval měnou euro, odpověděl. „To tedy né“ (č. l. 94 a násl.).

Nejvyšší soud po prostudování spisu konstatuje, že podaná stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a způsobí tak škodu nikoli nepatrnou.

Podle § 254 odst. 1 tr. ř., nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží, jen pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

Podle § 256 tr. ř. odvolací soud odvolání zamítne, shledá - li že není důvodné.

Podle § 2 odst. 5 tr. ř. orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podle § 120 odst. 3 tr. ř. musí výrok, jímž se obžalovaný uznává vinným nebo se jímž obžaloby zprošťuje, přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu.

Podle § 43 odst. 1 tr. ř. se poškozeným rozumí ten, komu bylo ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda.

Podle § 7 obč. zák. způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti (právní subjektivita) vzniká narozením. Tu způsobilost má i počaté dítě, narodí-li se živé. Smrtí tato způsobilost zanikne.

Popis skutku musí být uveden tak, aby jednotlivé části odpovídaly příslušným znakům skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným. Skutková věta musí představovat úplné slovní vyjádření posuzovaného skutku tak, aby obsahoval všechny relevantní okolnosti z hlediska použité právní kvalifikace (P. Š. a kol.: Trestní řád komentář, C. H. B., I. díl 5.vyd. r. 2005, str. 948)

Podle občanského zákoníku mají způsobilost k právům a povinnostem (právní subjektivitu) osoby fyzické a osoby právnické. U osob fyzických právní subjektivita vzniká narozením (má ji rovněž počaté dítě, narodí-li se živé) a zaniká smrtí. Zemřelá fyzická osoba okamžikem smrti ztrácí způsobilost k právům a povinnostem, přestává být subjektem veškerých práv a povinností. Mrtvé tělo je de iure objektem práv a povinností, res sui generis. Zemřelá fyzická osoba pak již nemůže figurovat v trestním řízení v právním postavení poškozeného, toto postavení a práva a povinnosti s tím spojená přináleží jejímu právnímu nástupci.

Podle platné právní úpravy dědického práva se dědictví nabývá okamžikem smrti zůstavitele (§ 460 odst. 1 obč. zák.)

K přechodu práv a povinností spojených s aktivy a pasivy dědictví dochází ex lege již v okamžiku smrti fyzické osoby – zůstavitele. Následné rozhodnutí o nabytí dědictví vydávané dědickým soudem dědici nebo dědicům je pak rozhodnutím deklaratorním potvrzujícím, že se dědic nebo dědicové stali ke dni zůstavitelovy smrti nositeli práv a povinností spojených s aktivy a pasivy dědictví. Tedy v okamžiku smrti zůstavitele existuje osoba, která je právním nástupcem po zůstaviteli bez ohledu na to, že dědické řízení dosud neproběhlo.

Podle § 9 odst. 1 tr. ř. je trestní soud povinen posoudit otázky, které samy nejsou předmětem řízení, avšak jejich vyřešení je předpokladem rozhodnutí o vlastním předmětu trestního řízení, tj. otázky předběžné samostatně. (Š. a spol. : Trestní řád komentář díl I. 5 .vyd. r. 2005 str. 94 a násl.). Jde –li o posouzení viny obviněného, není soud v takovém případě vázán rozhodnutím soudu či jiného státního orgánu (viz a contr. § 9 odst. 1 věta druhá tr. ř.).

Z výše uvedeného je nepochybné, že skutek popisovaný ve skutkové větě bodu prvého nalézacího rozhodnutí (tj. vniknutí do domu a vzetí peněžní hotovosti), se stal až poté, co nastala smrt vlastníka domu A. K. V okamžiku vydání rozhodnutí byla soudu z obsahu spisu a provedených důkazů známa skutečnost, že smrt A. K. nastala dříve, než byl spáchán předmětný skutek. Vzhledem k této skutečnosti se měl nalézací soud zabývat otázkou, kdo je v posuzované věci poškozeným, když jím z důvodu smrti nemůže být zesnulý A. K. Soud však na tuto skutečnost nijak nereflektoval a ve svém rozsudku uvedl jako nositele práv uvedených v oddílu sedmém hlavě druhé trestního řádu A. K., tedy de iure objekt nemající právní subjektivitu.

Z doplnění odvolání podaného obviněným je patrno, že obviněný tvrdil, a to nejen v odvolání, že se zesnulým bydlel po dobu delší jednoho roku a že spolu vedli společnou domácnost. Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací, nezjistil pochybení nalézacího soudu v osobě poškozeného, v důsledku čehož obdobně jako soud nalézací nezkoumal možné právní nástupce zesnulého K. a tudíž v důsledku toho rovněž pominul a nevyhodnotil ani závažnost informací o tvrzeném vztahu mezi obviněným a zesnulým a o tvrzení obviněného o vedení společné domácnosti.

Pokud by jak soud nalézací, tak rovněž soud odvolací učinily kroky vedoucí ke zjištění osoby, která je právním nástupcem zesnulého A. K., shledaly by, že nebylo zjištěno, že by zesnulý A. K. zanechal závěť a že nebyly dohledány žijící osoby s příbuzenským vztahem k A. K. Dále by zjistily, že jedinou osobou s bližším vztahem k zesnulému (právně dosud neujasněným) je právě obviněný Š. V., a že pokud by se tvrzení obviněného ukázalo jako pravdivé, nebylo by opodstatněné předem vyloučit možnost, že obviněný by mohl být dědicem po zesnulém A. K.

Podle § 475 odst. 1 obč. zák. nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí ve třetí skupině stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří se zůstavitelem žili po dobu nejméně jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli na zůstavitele odkázáni výživou.

Nutno konstatovat, že za tohoto specifického stavu věci byla otázka vztahu zesnulého A. K. a Š. V. a právní povahy jejich společného soužití pro rozhodnutí o vině obviněného meritorní. Pokud by se ukázalo, že obviněný splňuje podmínky § 475 odst. 1 obč. zák. (k nim např. Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 23. ledna 2002, sp. zn. 21 Cdo 627/2001) a zároveň zde není jiný další spoludědic, je zde důvodný předpoklad, že obviněný je dědicem zesnulého A. K.

Skutečnost, že obviněný v noci ze dne 23. 8. 2005 na 24. 8. 2005 z domu v obci R. odnesl finanční hotovost, byla v dosavadním řízení dostatečně prokázána. S ohledem na princip, že k přechodu dědictví dochází okamžikem smrti zůstavitele, pak ale závisí posouzení, zda se obviněný stal dědicem A. K., a tedy v návaznosti i to, zda svým jednáním naplnil znak přisvojení si věci cizí, či nikoli. Bez zodpovězení této otázky nebylo možné spolehlivě rozhodnout o vině obviněného trestným činem krádeže. Je nepochybnou skutečností, že trestní soud byl povinen podle § 9 odst. 1 tr. ř. tuto otázku posoudit jako otázku předběžnou.

V dalším pak stěžovatel v podané stížnosti pro porušení zákona namítá, že soud se vůbec nezabýval obhajobou obviněného, že v částce, která byla u něho zajištěna měl i své peníze, které vyhrál, což doložil potvrzením herny. Soud se omezil na konstatování, že obviněný takové doklady sice předložil, ale nezdůvodnil, proč k nim nepřihlédl při posuzování výše způsobené škody.

Nejvyšší soud konstatuje, že otázka, jakou částku obviněný odnesl z domu v obci R., má právní relevanci v případě, pokud by bylo soudem naznáno, že obviněný se zmocnil věci cizí, tj. spáchal trestný čin krádeže. Dokud tedy nebude postaveno na jisto, zda skutek spáchaný obviněným popsaný v prvém bodu rozsudku nalézacího soudu ze dne 3. 1. 2006 sp. zn. 4 T 208/2005 je trestným činem, není na místě zabývat se otázkou výše způsobené škody.

Z výpovědí obviněného z přípravného řízení je však zjevné, že nejprve do protokolu uvedl, že odcizil částku 22 500 –

23 000 Kč. Posléze v hlavním líčení výši této částky s poukazem na postup policie v průběhu zadržení a poukazem na opilost a na celonoční pobyt v herně W. spojený s výhrou způsobenou škodu zpochybnil. Z výpovědí, jak obviněného, tak svědka T., ale zejména z výherních kuponů je nepochybné, že obviněný při pobytu v uvedené herně vyhrál částku 7 600,- Kč. Zároveň je zřejmé, že obviněný výhru získal ve stavu silné opilosti, přičemž není přesně určeno jakou částku prohrál před či po výhře. Mimo platby za taxislužby a vrácení 200,- Kč svědku Č. jiné peněžní transakce ve větší výši prokázány nebyly.

Nalézací soud v dosavadním řízení poté, co uznal obviněného vinným, konstatoval výši škody zjevně pouze na základě jeho výpovědi v přípravném řízení. Prokázané tvrzení obviněného, že celou noc ze dne 24. 8 na 25. 8. 2005 strávil hraním automatů ve stavu opilosti v herně W., přičemž zde vyhrál celkem 7 600,- Kč vzal pouze na vědomí, ale kromě toho, že v odůvodnění uvedl existenci výherních dokladů, nijak se danými skutečnostmi blíže nezabýval a neposoudil jejich možný vliv na výši škody. Z toho, že škodu vyslovil ve výši 23 000,- Kč lze dovozovat, že podle jeho názoru skutečnost, že při svém pobytu v herně W. obviněný vyhrál uvedenou částku, neměla na výši škody vliv.

Z čeho takový závěr ale soud učinil, není možno přezkoumat, neboť odůvodnění rozsudku další informace v tomto směru neobsahuje. Ani soud odvolací tuto vadu neodstranil, k výši škody se vyjádřil pouze v tom směru, že matematický součet částky 12 644,- Kč, kterou zaplatil obviněný pohřební službě a částky 10 275,- Kč, kterou vydal obviněný policii, téměř stoprocentně dává sumu 23 000,- Kč. Jiné skutečnosti a jejich případný vliv na výši škody pak odvolací soud opomenul zcela. Oba soudy tak určily výši škody částkou 23 000,- Kč, aniž by spolehlivě vysvětlily, které skutečnosti vzaly jako relevantní pro takové rozhodnutí a které nikoli, a z jakých důkazů dovozují, že škoda vznikla v takovéto výši.

Nalézací soud podle odůvodnění rozhodnutí vzal také za relevantní tvrzení svědkyně V., že obviněný měl marky či eura. To za stavu, kdy svědkyně v přípravném řízení vypověděla, že viděla v ruce obviněného bankovky, a podle ní to byla eura, nespecifikovala konkrétní částku ani nominální hodnoty bankovek, přičemž uvedla, že její bratr měl být požádán obviněným o úschovu 100 eur. Svědek V. však tuto skutečnost nepotvrdil. V hlavním líčení svědkyně hovořila nejen o měně euro, nýbrž i o měně marka bez dalšího upřesnění. Přičemž pokud se jedná o marku německou, jde tedy o měnu již od zavedení měny euro nepoužívanou a není zjevné, z jakého důvodu by obviněný měl používat vyřazenou měnu. Sám obviněný držení jiné měny než české popřel. Z odůvodnění není zřejmé, kde měl obviněný k cizí měně přijít, zda měla být obviněným tato cizí měna odcizena rovněž z domu avšak zejména, jaký vliv měla tato okolnost na výši škody, v dalším pak, čím je toto hodnocení podloženo, které svědecké výpovědi či jiné důkazy mimo výpověď svědkyně, dokládají, že obviněný zmiňovanou měnou euro disponoval.

Je nutno konstatovat, že hodnocení důkazů je prvořadým právem soudu nalézacího a soudy vyšších stupňů do tohoto mohou vstupovat pouze za zákonem daných vymezených podmínek. Avšak toto právo nalézacího soudu je zároveň spojeno s povinností řádně a přesvědčivě své hodnocení též popsat a zdůvodnit, tak aby nevzbuzovalo pochybnosti.

V posuzovaném případě odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně uvedené požadavky zákona nesplňuje. Tuto zjevnou vadu ale nenapravil ani soud odvolací. Oba soudy se tak dopustily toho, že nedostatečně zhodnotily skutečnosti, které vyšly najevo provedeným dokazováním, čímž zatížily svá rozhodnutí výše popsanými vadami.

Nejvyšší soud proto na základě výše uvedených zjištění podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 5. 2006, sp. zn. 6 To 132/2006, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. v neprospěch obviněného Š. V.

Podle názoru Nejvyššího soudu nutný rozsah nápravy chyb nastalých v dosavadním řízení přesahuje míru, vyplývající z ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. Z daného důvodu a též k zachování práva obviněného uplatnit případně řádný opravný prostředek proti novému rozhodnutí nalézacího soudu, rozhodl Nejvyšší soud tak, že podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil nejen napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě, ale též rozsudek Okresního soudu v Bruntále ze dne 3. 1. 2006, sp. zn. 4 T 208/2005, a to v jeho výroku o vině pod bodem 1), jímž byl obviněný uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., jakož i ve výroku o uloženém trestu. Dále pak zrušil všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí, resp. jejich část, obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 270 odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Bruntále, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Okresní soud si vyžádá od soudu příslušného k projednání dědictví po zesnulém A. K. a od soudu vedoucího řízení o určovací žalobě podané obviněným informace potřebné k posouzení vztahu obviněného k zesnulému z hlediska možného právního nástupnictví podle § 475 odst. 1 obč. zák., a po vyřešení výše naznačené problematiky podle § 9 odst. 1 tr. ř. věc v souladu se zákonem a s důrazem na úplnost odůvodnění opětovně rozhodne. Pokud soud shledá, že se obviněný dopustil trestného činu krádeže blíže specifikovaného v obžalobě, musí se zabývat argumentací obviněného, že vyhrál částku 7 600,- Kč, a posoudit, zda je

tato obhajoba schopna ovlivnit tvrzení obžaloby o výši způsobené škody. Přitom musí mít na paměti zásady obsažené v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Zastoupení
- Zánik závazku
- Zadržovací právo
- Insolvenční řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Nepoctivý záměr (exkluzivně pro předplatitele)
- Zemědělská půda
- Zastoupení
- Veřejné zakázky
- Vázanost rozhodnutím soudu
- Pracovní smlouva